

Nr 92.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående överlåtelse till lantförsvaret av viss del av det till förra majorsbostället Gudhem nr 1—9 med Holmäng nr 1 Hulegård i Skaraborgs län hörande utskiftet Helle; given Stockholms slott den 29 maj 1914.

Under åberopande av närlagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att det område av det till förra majorsbostället 6 mantal Gudhem nr 1—9 med $\frac{1}{2}$ mantal Holmäng nr 1 Hulegård i Gudhems socken av Skaraborgs län hörande utskiftet Helle, som å en av extra lantmätaren E. O. Janson år 1913 kopierad karta betecknats med litt. E, må, räknat från den 14 mars 1914, mot den ersättning Kungl. Maj:t kan bestämma eller efter motsvarande nedskrivning i statens domäners fond, från domänstyrelsen överlätas till lantförsvaret för att tilläggas ett till remontdepå avsett område.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Hj. L. Hammarskjöld.

*Utdrag av protokollet över lantförvarsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet
å Stockholms slott den 29 maj 1914.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLEMBERG,
Statsråden HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Efter gemensam beredning inom lantförvars- och jordbruksdepartementen yttrade chefen för förstnämnda departement, hans excellens herr statsministern Hammarskjöld, följande:

»Med anledning av Kungl. Maj:ts därom avlätna proposition (nr 255) medgav 1913 års riksdag, att av förra majorsbostället Gudhem nr 1—9 om 6 mantal jämte $\frac{1}{2}$ mantal Holmäng nr 1 Hulegård i Skaraborgs län *huvudgården* finge vid utgången av löpande arrendetid den 14 mars 1914, mot den ersättning Kungl. Maj:t kunde bestämma eller efter motsvarande nedskrivning i statens domäners fond, från domänstyrelsen överlåtas till lantförsvaret för att användas till remontdepå.

Genom brev den 3 oktober 1913 förordnade Kungl. Maj:t sedermera, bland annat, om samma huvudgårds med därtill hörande utmarks överlåtande till lantförsvaret den 14 mars 1914.

Såsom framgår av det vid nämnda proposition fogade utdrag av statsrådsprotokollet, hade chefen för remonteringsstyrelsen och arméförvaltningen föreslagit, att av ifrågavarande kronodomän icke blott huvudgården utan även ett utskifte, benämnt Helle, skulle tagas i anspråk för depån, men hade domänstyrelsen funnit samma utskifte lämpligt till bildande av egna hem.

I anledning av denna domänstyrelsens uppfattning föreslog Kungl. Maj:t i en till 1913 års riksdag avlåten proposition (nr 277) riksdagen medgiva, bland annat, att utskiftet Helle finge, uppdelat i lotter enligt föreskrifter, som av Kungl. Maj:t kunde meddelas, från ifrågavarande egendom upplåtas enligt kungl. kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen av berörda grunder meddelade närmare bestämmelser. Även denna proposition blev av riksdagen bifallen.

Sedan Kungl. Maj:t i brev den 20 juni 1913 anbefallt domänstyrelsen att låta i vederbörlig ordning upprätta och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till uppdelning i lotter av utskiftet Helle, uppgjorde på domänstyrelsens föranstaltande domänintendenten i Skaraborgs län O. Gedda och vederbörande arrendeuppskattningsmän den 6 november 1913 sådant förslag. Förrättningsmännen ansågo härvid förut ifrågasatt uppdelning av utskiftet i tre lotter vara synnerligen lämplig, men, då annan uppdelning begärts, föreslogo de, att utskiftet skulle uppdelas i fem lotter; och antecknades i förrättningsprotokollet, att köpare anmält sig till fyra av dessa lotter, vilka å en av extra lantmätaren E. O. Janson år 1913 kopierad karta betecknats med litt. A, B, C och D samt innehölle en areal av tillhopa inemot 40 hektar och saluvärderats till sammanlagt omkring 16,000 kronor. Beträffande däremot den femte lotten, som å kartan utmärkts med litt. E och innehölle en areal av 8,61 hektar, föreslogo förrättningsmännen, att då detta område sammanhänger med kronodomänens övriga skogsmark och avskiljes därifrån endast genom allmänna landsvägen mellan Gudhem och Håkantorps, samma område icke måtte fränsäljas domänen.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Skaraborgs län fann icke något att erinra mot detta förslag.

Vid sedermera den 27 och den 28 november 1913 verkställd uppskattning förklarade jägmästaren E. Janse själva marken å området litt. E äga ett värde av 258 kronor 30 öre samt skogen därå ett värde av 3,568 kronor 19 öre, varjämte han i värderingsinstrumentet antecknade, att vid pass 3,50 hektar av området litt. E utgöres av stenfri, god skogsmark, beväxt med medelålders tämligen sluten tallskog med någon inblandning av gran, samt området i övrigt av dels kal dels skogbeväxt, mer eller mindre sank ängsmark.

För egen del hemställde *domänstyrelsen* i skrivelse den 12 december 1913, att området litt. E måtte behållas i kronans ägo och i likhet med kronodomänens huvudgård överlämnas till lantförsvaret, varjämte styrelsen meddelade, att när styrelsen förut förordat, att hela utskiftet Helle skulle undantagas från sådant överlåtande, detta berott därpå, att styrelsen icke haft annan kännedom om beskaffenheten av området litt. E, än som framgått av en år 1891 utav förste lantnätaren G. A. Borgstedt upprättad kartebeskrivning, vari detsamma angivits bestå av dels skogbeväxt ängsmark dels sank äng.

Uti den 7 januari 1914 avgivet utlåtande framhöll *arméförvaltningens intendentsdepartement*, att området litt. E gränsade intill Gudhems utmark, vilken enligt ovannämnda kungl. brev den 3 oktober 1913 skulle vid utgången av då löpande arrendetid den 14 mars 1914 överlätas till lantförsvaret, och att det vid sådant förhållande borde vara till fördel för den blivande remontdepån, att området litt. E bibehölles vid huvudgården. På grund härav ville intendentsdepartementet, i överensstämmelse med vad chefen för monteringsstyrelsen uti ett av departementet infortrat yttrande föreslagit, för sin del tillstyrka bifall till den av domänstyrelsen gjorda hemställan.

Ärendet föredrogs inför Kungl. Maj:t den 24 januari 1914, och yttrade därvid *dåvarande chefen för lantförsvarsdepartementet* för egen del följande: »Jag tillåter mig erinra, att Kungl. Maj:t den 31 december 1913 förordnat, att de med litt. A, B, C och D betecknade områdena av utskiftet Helle skola var för sig upplätas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i brevet till domänstyrelsen sistnämnda dag meddelade närmare bestämmelser rörande tillämpningen av berörda grunder. Då däremot området litt. E icke

synes lämpa sig såsom egnahemslägenhet, biträder jag myndigheternas nu framställda förslag om dess upplåtande till lantförsvaret och hemställer därför, det Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva, att det område av det till förra majorsbostället 6 mantal Gudhem nr 1—9 med $\frac{1}{2}$ mantal Holmäng nr 1 Hulegård i Gudhems socken av Skaraborgs län hörande utskiftet Helle, som å en av extra lantmätaren E. O. Janson år 1913 kopierad karta betecknats med litt. E, må vid utgången av nu löpande arrendetid den 14 mars 1914, mot den ersättning Kungl. Maj:t kan bestämma eller efter motsvarande nedskrivning i statens domäners fond, från domänstyrelsen överlätas till lantförsvaret för att tilläggas ett till remontdepå avsett område.»

Denna hemställan blev av Kungl. Maj:t bifallen, och till riksdagen avlätts proposition i ämnet (nr 40), men i anledning av riksdagens upplösning hann den avlämnade propositionen icke behandlas av riksdagen.

Då den tid, inom vilken ifrågavarande jordområde sålunda skulle överlätas till lantförsvaret, numera förflutit, har domänstyrelsen anmodats att inkomma med ytterligare yttrande angående lämpligaste tiden för sådan överlåtelse, på det att ny proposition i ärendet måtte kunna avlätas till riksdagen.

Med anledning härav har domänstyrelsen i skrivelse den 4 maj 1914 meddelat, att från vederbörande skogsförvaltnings sida någon befattning med ifrågavarande område ej tagits efter den 14 nästlidne mars, och att styrelsen för sin del ansåge lämpligast, att den ifrågaställda överlåtelsen finge räknas från sistnämnda dag.

Med hänsyn härtill; och då jag i övrigt instämmer i förutvarande departementschefens yttrande den 24 januari 1914, får jag hemställa, det Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva,

att det område av det till förra majorsbostället 6 mantal Gudhem nr 1—9 med $\frac{1}{2}$ mantal Holmäng nr 1 Hulegård i Gudhems socken av Skaraborgs län hörande utskiftet Helle, som å en av extra lantmätaren E. O. Janson år 1913 kopierad karta betecknats med litt. E, må, räknat från den 14 mars 1914, mot den ersättning Kungl. Maj:t kan bestämma eller efter motsvarande nedskrivning i statens domäners fond, från domänstyrelsen överlätas till lantförsvaret för att tilläggas ett till remontdepå avsett område.»

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen täcktes Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall; och skulle till riksdagen avlättas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Ali Söderhjelm.